

MODUL 7 BLI BARNETS ADVOKAT

Læremål

Etter denne modulen skal du kunne

- Liste opp minst tre grunnleggende elementer for bli en traumeinformert veileder (advokat).
- Liste opp minst fire indikatorer som indikerer at barnet trenger traumeinformert terapi og oppfølging.
- Beskriv spesifikke tiltak som kan iverksettes sammen med medlemmer av ditt barne team.

Tilleggsmateriell:

Perspektiver om rollen som fosterforeldre

Av Donna Foster

Fosterforeldre lærer om de ting barna føler når de opplever tap. Blant annet lærer man hvordan barnet skal komme igjennom egen sorg steg for steg. Det man lærer mindre om er det tap og den sorg som barnets biologiske foreldre opplever. Dette er en kritisk og viktig informasjon for fosterforeldre. Kun gjennom forståelse for deres situasjon vil man ha et fundament for å bygge tillit, samarbeid og gode relasjoner mellom barnets biologiske foreldre.

For å gi fosterforeldre noen "verktøy" til å bygge gode relasjoner til de biologiske foreldrene, vil jeg dele en modell fra Charles Horejsi`s. Han skisserer en "sorgesirkel" for biologiske foreldre slik:

Sorgprosessen for Biologiske foreldre

Sjokkfasen:

Foreldrene er preget av vantro. Dialogen med omgivelsene synker ikke inn. De kan føle de går i søvne. Det eneste de har i tankene er at barnet deres er borte. Adferden kan være preget av: skjelvninger, skriking, gråt og banning og skjelling. De er overveldet av bekymring for sitt barn. Foreldrene kan love hva som helst til barnevernet uten å helt forstå hva de sier. Foreldrene lever oft i en tilværelse av fornektelse og velger å tro at barnet vil komme tilbake.

Protestfasen:

Sorgen viser seg mer fysisk. Foreldrene føler seg ofte nedtrygt og kjenner anger. De kan også føle symptomer som mageverk og manglende appetitt. Noen foreldre vil også føle hodeverk, soveproblemer og utmattelse. Det skjer også at de opptrer med sinne og aggresjon mot omgivelsene. Det er også vanlig at de setter frem krav og trusler. Fasen kan for noen være preget av store svingninger i humør og aggresjon. De kan opptre uforutsigbart med banning og grining uten noen som helst direkte årsak. Det kan være enklere for dem å skjelle ut andre og gi dem skylden for det som har skjedd, fremfor å kjenne på eget ansvar for situasjonen. Dette reaksjonsmønsteret kan også være en måte å overleve fortvilelsen og depresjonen på.

Tilpasningsfasen:

I denne fasen begynner ting å falle på plass. Tilpasninger skjer raskere om foreldrene nå har fått et nettverk rundt seg. Her inngår saksbehandler og fosterforeldre. Foreldrene har ofte sluppet takt i angsten og tenker mindre på om barnets sikkerhet om det har fått en god relasjon til fosterforeldrene. I en slik grupperelasjon (team) etableres nå et felles fokus: barnets beste.

De som assisterer barnets foreldre kan være ulike representanter fra helsevesen, fosterforeldre og andre ressurser i nærmiljøet. Gjennom godt samarbeid mellom foreldre og fosterforeldre kan

etterhvert foreldrene bedre sine foreldreferdigheter som etter hvert gir dem anledning til bidra mer i barnets oppvekst og oppdragelse. Saksbehandler, fosterforeldre og foreldre utvikler etter hvert et sterkt team. Foreldre når etter hvert sine forpliktelser og innfrir de mål som er satt.

FASE: SJOKK

På dette stadiet i sorgsirkelen trenger foreldrene visshet om at deres barn blir tatt vare om av snille mennesker, som ikke prøver å erstatte dem. Uansett hva som forårsaket at barna skal

plasseres utenfor hjemmet, så bryr foreldre seg fortsatt om sine barn, og føler at de bør være i

deres omsorg. Fosterforeldre kan bidra ved å møte de biologiske foreldre ansikt til ansikt når barna er blitt plassert med dem. Hvis et møte er ikke mulig bør fosterforeldre og foreldre ta kontakt på telefon. Da etter at barna er plasseres. Under møter og telefonsamtaler bør fosterforeldre:

Start samtalen: Ikke si «jeg forstår hvordan dere føler». Dette kan provosere foreldrene, de har vansker for å akseptere at andre kan forstå deres følelser. Den bedre dialog vi være å introdusere seg selv med «Karen, jeg heter Mette. Jeg skal ta meg av deres barn frem til han kan komme hjem til dere igjen. Han savner dere. Jeg tenkte dere vil bli kjent med de som passer på sønnen deres».

Vær forberedt på alvorlig sinne. Ikke la sinte ord stoppe din medfølelse. De biologiske foreldre

har mistet kontrollen over sitt barn. De står i en kamp de ikke helt kjenner omfanget av. Demonstrer at du forstår denne frustrasjonen, det er ofte første skritt i utviklingen av viktig tillitsforhold mellom foreldre og fosterforeldre.

FASE: PROTEST

Foreldrene gjør det ofte veldig klart hvem som skal bestemme over barnet. Og at det er bare ett foreldrepar. Noen kan også virke truende når de understreker at de ikke finner seg i dårlig behandling av barnet. Dette er foreldrenes forsøk på å gjenopprette posisjon og kontroll. Her er noen måter fosterforeldrene kan styrke relasjonen med foreldre i «protest modus».

Forsikre foreldrene at du ikke vil skade barnet. Foreldrene vil ønske å høre dette fra fosterforeldrene. De har kanskje lest eller hørt om dårlige fosterforeldre i andre sammenhenger.

Vær ydmyk. Gjør foreldrenes synspunkt sentrale og viktige i dialogen. Eksempel: «Du kjenner jo barnet best, har du noen råd eller tips til hvordan jeg skal vare på barnet ditt best mulig?»

Forstå foreldrenes sinne som uttrykk for sorg. Ikke vis din egen irritasjon og sinne. Vis heller medfølelse. Dette kan være vanskelig dersom barnet har opplevd omsorgssvikt eller overgrep. Dine følelser er dine og de skal ikke oversees. Men som fosterforeldre må man huske at barn ofte elsker sine foreldrene på tross av. Målet er som regel

gjenforening. Lytt til dine egne følelser når du skal stimulere, motivere og veilede foreldrene. På den måten bidrar du til at foreldre styrker sin oppdragerrolle.

Bruk repeterende lytte metode. Foreldre trenger å lyttes til, ikke dømmes. Repeterende lyttemetode betyr at man omformulerer spørsmålet som en del av svart.

Dette for å kvittere på at du har forstått følelsene i dialogen. Eksempel: «Jeg hater at mine barn bor hos fremmede!». Svaret blir da: Du høres bekymret ut for at de som du ikke kjenner ikke vet hvordan de skal passe på barna deres.»

En av fosterforeldrenes viktigste roller er å lytte og være kreativ. Dette for å stimulere foreldrene til å bli bedre i sin egen foreldrerolle. Når slike prosesser kommer i gang får den delte omsorgen en god start.

Ikke fremstå som en flink, kunnskapsrik og «barnets frelser». Foreldrene kan føle seg flaue eller truet av fosterfamiliens hjem. Foreldrene kan få inntrykk av at fosterforeldrene gjør dette for penger. Det er svært viktig for foreldrene å høre og forstå at fosterforeldrenes motiv er å strekke ut en hånd og faktisk bidra til en gjenforening i fremtiden. Foreldrene trenger også å høre at barna trenger dem og at materielle goder er uvesentlig.

FASE: TILPASNING

Etter at foreldrene føler seg akseptert av fosterforeldrene vil de åpne seg mer og bli mer involvert i oppdrageroppgavene. Her er noen spesifikke måter å kommunisere til foreldrene at de er ønsket inn i den delte oppdrager rollen.

Spør foreldrene om de har noen spørsmål de ønsker å stille. Foreldre vil kanskje vite:

Har barna et eget rom?

Hvem vasker/bader barna?

Hva forteller dere når de spør hvorfor de ikke kan bo hjemme?

Hvordan formidler dere at vi elsker dem?

Når kan jeg få snakket med dem?

Vil dere forandre dem, slik at de likner mer på deres familie?

Ønsker dere å beholde dem?

Spør foreldrene om barna deres. Spørsmål som inkluderer dem i valg og prioriteringer er viktig. Som for eksempel - hva liker barna å spise? Har de allergier? Har de redsel for noe? Hva kan vi gjøre når vi skal roe dem ned? Hva liker de når de skal falle til ro å sove? Har de spesielle behov i skolen? Hva vil dere at barna skal kalle oss?

Lag en aktivitetsplan for å konkretisere rollefordelingen mellom dere og foreldrene. Planen bør utvikles i samarbeid med saksbehandler og bør inkludere frekvens på samtaler, samvær samt hvordan man skal løse besøk på barnevernskontoret, skolen og andre offentlige instanser. Planen bør også regulere hvordan man best mulig løser aktiviteter som ferier, merkedager, foreningsliv mv.

Når etterhvert foreldrene deltar i ulike sammenhenger med barna er det viktig at fosterforeldrene introduserer dem og tilrettelegger for en god dialog med helsepersonell

og skolen. Dette bidrar til at foreldrene får øvd på foreldrerollen i ansvarlig og reelle situasjoner. Her er det viktig at fosterforeldrene er gode og motiverende tilretteleggere.

Etter gjenforening

Dersom delt omsorg er praktisert en stunde er det vanlig at selvtilliten til foreldrene øker og relasjonen til fosterforeldrene er blitt meget god. Etter en gjenforening der barnet er tilbake i sin familie er det vanlig at foreldre og fosterforeldre blir enig om å fortsette en god kontakt. Enten at fosterforeldrene tar en onkel og tante rolle eller at de bygger tradisjoner for samvær på andre måter.

Gjenforening er forbundet med stress. Med støtte fra fosterforeldrene kan familien lykkes med gjenforeningen over tid. En plutselig opphør av relasjonen mellom foreldre, barn og barnebarn er sjeldent hverken ønsket eller positivt for noen av partene. Erfaring viser at fosterforeldre har en viktig støttefunksjon også etter gjenforeningen og en de følelsene fosterforeldrene har for både barna og foreldrene motiverer dem til å bidra også etter at gjenforeningen er utført.

En sakte overgang er sunt, for alle involverte.